

بررسی مقدماتی تیپ های طبیعی لایم (لیمو ترش) در استان هرمزگان

شکرااله حاجی وندا، یونس ابراهیمی، محمد علی قاسمی نژاد
مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور

استان هرمزگان از سابقه طولانی در کشت و پرورش مرکبات برخوردار میباشد و بیشترین سطح زیر کشت آن مربوط به لیمو ترش است به طوری که از ۴۸۰ هزار تن کل تولید کشور، بیش از ۲۴۰ هزار تن آن مربوط به استان هرمزگان میباشد. سابقه کشت و پرورش آن به صورت بدر بوده که این روش باعث ایجاد تنوع در بین آنها شده است لذا به منظور شناسایی و کدگذاری و نگهداری این ذخایر توارثی از سال ۱۳۶۶ تا ۱۳۸۱ این بررسی به طول انجامیده است. با فرا رسیدن زمان گلدهی و میوه دهی ارقام مختلف، با بازدید از باغهای منطقه صفاتی ارقیبل وضعیت تیغ درخت ها، شکل و فرم میوه، پر بدر یا بی بذری میوه ها اندازه گیری خواص کمی و کیفی میوه (درصد اسیدیته، اسید اسکوریک، ماده خشک، قندها، پوست، گوشت، حجم آب میوه و وزن متوسط میوه) حالت برگها و گوشوارکها، ضخامت پوست میوه، درشتی میوه، مدنظر بوده است. از هر تیپ نمونه میوه به آزمایشگاه فیزیولوژی پس از برداشت ارسال و صفت های کمی و کیفی میوه به مدت سه سال تکرار شده است. اجرای این طرح منجر به شناسایی و کدگذاری تعداد ۱۵ تیپ طبیعی شد که از بین آنها لیموی بی تیغ رودان، از لحاظ اقتصادی حائز اهمیت میباشد. همچنین در بین تیپ های شناسایی شده تیپ ۱-۲ کاملاً فاقد بذرو بدون تیغ بوده است. تیپهای ۱-۶، ۱-۱۰ و ۱-۱۱ کمترین اسیدیته را داشته اند. تیپهای ۱-۱، ۱-۴، ۱-۵، ۱-۸، ۱-۱۰، ۲-۱، ۲-۵، ۲-۱۰، ۲-۱۱ بدون بذروتیپهای ۲-۴، ۲-۹، ۲-۱۰ و ۲-۱۱ بیشترین وزن متوسط میوه و تیپهای ۲-۵، ۲-۸، ۲-۱۰، ۲-۱۱، ۲-۱۲ و ۲-۱۳ بیشترین عصاره و تیپهای ۱-۱۰، ۱-۱۱، ۱-۱۲، ۱-۱۳، ۱-۱۴، ۱-۱۵، ۱-۱۶، ۱-۱۷، ۱-۱۸، ۱-۱۹، ۱-۲۰، ۱-۲۱، ۱-۲۲، ۱-۲۳، ۱-۲۴، ۱-۲۵، ۱-۲۶، ۱-۲۷، ۱-۲۸، ۱-۲۹ و ۱-۳۰ بیشترین متوسط حجم آلبیمر را داشته اند. سپس از هر تیپ پیوندک تهیه، بر روی پایه مناسب پیوند و به کلکسیون ذخایر توارثی ایستگاه میناب منتقل شدند تا مطالعات تکمیلی بر روی آنها صورت گیرد. طرح تحقیقی بررسی مقدماتی تیپ های طبیعی لایم هرمزگان (طرح شماره ۱۰۰۸-۶۵۱۰۲-۱۲۲ مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور)